

Identitetskris i ekobranschen

- *Prognos: fortsatt minskning av arealen*

Den positiva trenden för omläggning av jordbruksareal till ekologisk produktion har brutits i Sverige. Detta som ett svar på en sjunkande lönsamhet i ekoproduktionen.

- När det gäller tunga produktionsgrenar som spannmål och mjölk så har marginalerna periodvis varit historiskt låga i ekoproduktionen under den gångna perioden och det driver en tillbakagång till konventionell produktion, säger Cecilia Ryegård, Agrovektor.

Under 2020 minskade den ekologiska arealen i Sverige. Bara med 1 procent*, men det är ett tydligt trendbrott efter åtta år av stadiga uppgångar. Enligt det oberoende analysföretaget Agrovektor kommer den troliga utvecklingen vara en fortsatt minskning för ekoarealen under 2021, det kan man läsa i rapporten Lägesrapport Ekologisk Råvara 2020/2021.

-Arealen i omläggning har fortsatt att minska i allt snabbare takt. Det visar tydligt lantbrukarnas tilltagande skepsis inför lönsamheten i ekoproduktion och därmed den framtida utvecklingen för ekoarealen, säger Cecilia Ryegård, Agrovektor, som bevakat den ekologiska produktionen och marknaden i snart 20 år.

Enligt rapporten är det främst de låga producentpriserna till ekolantbrukarna inom mjölk och spannmål, som driver på tillbakagången till konventionellt lantbruk. Under de senaste 2-3 åren har det varit ett stort överskott av både ekologisk spannmål och mjölk.

- Produktionen har helt enkelt ökat i snabbare takt än konsumtionen. Vi har haft flera år av ekologiska rekordskördar samtidigt som marknaden inte vuxit i samma omfattning. När det gäller mjölk så har till och med konsumtionen minskat, när många tidigare ekokonsumenter gått över till växtbaserade alternativ i stället. Detta har varit en långvarig trend som är svår att se slutet på, säger Cecilia Ryegård.

I många andra Europeiska länder har ekokonsumtionen ökat tvåsiffrigt i spåren av Covid 19, men i Sverige har den snarare sjunkit. Under 2020 minskade den ekologiska andelen i butikerna med 2 procent och i offentlig sektor med 1 procent. Kombinationen av god tillgång på ekologisk råvara och en minskad efterfrågan har lett till sjunkande producentpriser.

- En signal är att svenska konsumenter prioriterar lokalt, svenskt och veganskt. Något som i och för sig inte alls står i kontrast till ekologiskt, som ju kan vara allt det också. Men uppenbarligen så uppfattar inte konsumenterna det så, och här finns en problematik, man kan kalla det en identitetskris, för ekobranschen att tag i, säger Cecilia.

Rapporten visar att prisskillnaden mellan att vara ekologisk och konventionell lantbrukare nu är till den konventionella produktionens fördel på flera områden. Effekten av det blir en återgång av areal till konventionell produktion, när lönsamheten i ekoodlingen sjunker. Sverige är topp 5 när det gäller andel ekologisk areal i världen, med ca 20 procent. Jämförelsevis har EU en andel ekologisk areal på 8 procent, något som man nu tagit beslut om att öka till 25 procent till år 2030 inom unionen. Sverige har redan sedan tidigare ett ekomål på 25 procent till år 2030, ett mål som man tidigare sett ut att kunna nå.

-Fortsätter den här utvecklingen kommer Sverige inte att nå sitt ekomål. Positivt är dock att ekologisk konsumtion ökar så mycket på andra marknader att svenska producenter kan få möjlighet att öka sin export, och det skulle kunna vara en del av lösningen. I år exporteras bland annat stora volymer ekologisk korv, och det finns även förfrågningar om betydande volymer av griskött.

Områden där det ser lite mer positivt ut är på kyckling, ägg och som sagt även gris. Här har branschen redan för något år sedan gjort justeringar med neddragningar av produktionen, när marknaden inte vuxit som förväntat.

-Nu är snarare efterfrågan större än produktionen. När det gäller ägg och kyckling är det främst en effekt av fågelinfluensan, och inte en stigande efterfrågan på ekologiskt i sig. När det gäller gris är den inhemska efterfrågan fortfarande ganska svag och konsumtionen är av griskött generellt sjunkande. Men exportmarknaden till Tyskland, England och även USA driver på en efterfrågan.

En utförlig beskrivning av situationen för den ekologiska råvaran i Sverige finns i Lägesrapport Ekologisk Råvara 2020/2021

Presskontakt:
Cecilia Ryegård
cecilia@agrovektor.se
0708-152599

**Källa: Jordbruksverket*